

POLITISK PROGRAM 2019

Tax Justice Network - Norge

INNLEDNING

Skatteinntekter er nødvendig for å sikre en bærekraftig utvikling i ethvert samfunn. Skatteparadis og aggressiv skatteplanlegging svekker ikke bare inntektene til fellesskapet, men undergraver også legitimiteten og tilliten til skattesystemet når det stadig avsløres at mange av de største selskapene og de rikeste enkeltpersonene unngår skatt mens resten av samfunnet bidrar. Systemisk skatteunngåelse og skatteunndragelse bidrar til økende global og nasjonal økonomisk ulikhet og tapper samfunn for fellesskapsressurser.

Som medlem av Global Alliance for Tax Justice og Tax Justice Europe er vi en del av en bred internasjonal bevegelse som arbeider for større åpenhet og demokratisk kontroll over nasjonale og globale skattesystemer.

Gjennom disse politiske løsningene ønsker vi å motvirke konsekvensene av skatteparadis, skadelig skattekonkurranse mellom land og flernasjonale selskaper og velstående elites misbruk av skattesystemer gjennom aggressiv skatteplanlegging.

REFORM AV DET INTERNASJONALE SELSKAPSSKATTESYSTEMET

Dagens system for selskapsbeskatning evner ikke å skatte multinasjonale selskaper effektivt og rettferdig. Særlig gjelder dette selskaper med digitale inntekter. Disse trenger ikke være fysisk tilstede i et land for å nå fram til kundene. Utfordringene krever en todelt løsning. Store ressurser må legges inn i det langsiktige arbeidet med en selskapsskattereform, noe OECD og IMF nå anerkjenner. Ettersom dette vil ta lang tid, må enkeltland i mellomtiden begynne å kreve inn skatt fra null- og lavskatteyttere. Dette gjøres nå av flere land.

- Regjeringen må utrede og innføre en midlertidig omsetningsavgift for digitale tjenester.
- Regjeringen må utrede nye robuste skatteløsninger, som enhetlig skattelegging. Dette innebærer at selskaper behandles skattemessig som en enhet, ikke tusenvis av enkeltstående datterselskap. Retten til å skattelegge selskapets overskudd må fordeles til landene der selskapene har virksomhet. Dette kan for eksempel måles etter eiendeler, ansatte og salgsinntekter i hvert land.

ÅPENHET I EIERSKAP

Hvem som egentlig eier og kontrollerer selskaper og store verdier i samfunnet kan i dag skjules. Dette tilslører maktforhold i samfunnet og tilrettelegger for korrupsjon, hvitvasking, skatteunndragelser og terrorfinansiering. Åpenhet i eierskap er avgjørende for en velfungerende økonomi og et sunt demokrati. Eierskapsinformasjon må derfor bli offentlig i egne registre, og ha høy kvalitet.

- Terskelen i dagens eierskapsregister bør senkes fra «mer enn 25 %» til å inkludere samtlige med eierskap eller stemmerett.
- Registeret må være løpende oppdatert og vise for alle typer virksomheter, passive eierselskap og eiendommer:
 - alle direkte, formelle eiere (fysiske eller juridiske personer)
 - alle de fysiske personene som i siste instans står bak og kontrollerer virksomheten «Reelle rettighetshavere»
- Registeret må inkludere historiske data.
- Forvalterordningen må endres slik at reelle eiere bak forvalterregistrerte aksjer blir å finne i registeret sammen med andre eiere.

ÅPENHET I SELSKAP

For at presse og sivilsamfunn skal ha mulighet til å holde multinasjonale selskapers virksomhet til ansvar, må konsernstruktur og økonomiske nøkkeltall være offentlig tilgjengelig. OECD har innført rapportering som standard for alle sektorer, men informasjonen er kun tilgjengelig for skattemyndighetene og gjelder bare for de aller største selskapene. EU og Norge har innført offentlig rapportering for henholdsvis finansbransjen og utvinningsindustrien, men ordningene har flere mangler.

- Informasjon om multinasjonale selskapers inntekter, utgifter, ansatte og andre viktige regnskapstall, såkalt utvidet land-for-land-rapporteringer (LLR) må være åpent tilgjengelig.
- LLR må gjelde for alle multinasjonale selskaper.
- Frem til tilstrekkelige regler for LLR er på plass, bør store investorer som Oljefondet utøve press for å selskapene til å rapportere offentlig LLR, og store innkjøpere som stat og kommune kan kreve offentlig LLR som vilkår i offentlige anbudsprossesser.

AUTOMATISK UTVEKSLING AV INFORMASJON MELLOM LAND

Myndighetene er avhengig av å få informasjonen fra andre lands myndigheter om sine innbyggere og selskapers inntekter og formuer i utlandet. Informasjonen har måttet bes om fra sak til sak, etter først å ha fått mistanke om for eksempel skatteunndragelse. Et land trenger imidlertid å vite om alle skjulte midler. Dette løses med automatisk informasjonsutveksling. OECD har nå automatisk utveksling som standard, men det gjenstår mye på implementering og etterlevelse.

- Alle utvekslingsavtaler mellom Norge og andre land som i dag er «på etterspørsel» må endres til å bli automatiske.
- Aggregerte tall fra informasjonsutvekslingen, om hvor mye nordmenn eier i ulike land, må offentliggjøres.

STYRKE SKATTEARBEIDET I FN

FOECD har tradisjonelt utarbeidet skatteavtaler og standarder for mellomstatlig samarbeid som favoriserer rike land, altså OECD sine egne medlemsland. Utviklingsland er dermed i praksis tvunget til å følge standarder som er dårlig tilpasset deres utfordringer og markeder. FN er en organisasjon med lang større demokratisk legitimitet, og må få en større rolle i å utarbeide internasjonale skatteregler.

- Norge bør gi betydelig økonomisk og politisk støtte til skattekomiteen i FN.
- Norge bør jobbe aktivt for en skattekonvensjon i regi av FN.